

ших економічних дисциплін. Система Дельта рекомендована Міністерством Освіти РФ до використання у вищих навчальних закладах при підготовці фахівців в області економіки. Студенти нашого інституту щорічно беруть участь у міжнародній науковій конференції «Сучасні інформаційні технології в навчанні», що проходять у м. Судак. У 2003 р. наша команду зайняла третє місце в КІ Дельта, після двох московських вузів.

Широко застосовуються також такі види АМО як проблемні лекції, проблемно-активні практичні заняття, самостійне курсове і дипломне проектування, виробничу практику на робочому місці, олімпіади, наукові конференції і т. п., аналіз конкретних ситуацій.

Як показав досвід, результатом застосування КІ в навчальному процесі задоволені і викладачі і студенти. Студенти:

- по-перше, одержують задоволення від таких «не нудних» занять;
- по-друге, намагаються застосувати на практиці наявні в них знання і практичні навички; з'являється дух змагання;
- по-третє, під час гри засвоюються нові (або недоучені) знання, висвітлюються прогалини в окремих розділах знань і стимулює їх до самовдосконалення;
- по-четверте, студенти закріплюють отримані на інших заняттях знання і реально бачать результат своїх праць.

С. В. Калабухова, канд. екон. наук, доцент
кафедри обліку в кредитних і бюджетних
установах та економічного аналізу

РОЗВИТОК АНАЛІТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У ХОДІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Розвиток навчального процесу в значній мірі повторює еволюцію наукових знань у суспільстві. При цьому існує два фактори, які слід віднести до найвпливовіших, що спричиняють формування вітчизняної палітри економічних наук. А саме, це встановлення зв'язків зі світовими процесами досліджень, а також ускладнення соціального, політичного і психологічного становища сучасного суспільства. Слід додати, що ці фактори є порівняно нейтральними по відношенню до природознавчих і технічних наук, але досить сильно впливають на соціально-економічні знання.

Тому формування аналітичного мислення та вироблення практичних навичок прийняття студентами саме економічних рішень на основі вміння моделювати економічні ситуації та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між економічними процесами та явищами є важливим питанням у напрямку активізації навчального процесу як провідної складової підвищення якості університетської освіти.

Спостереження за сьогодишнім навчальним процесом показує, що в студентському суспільстві відчуваються явні прогалини в області економічного світогляду. Під час опанування знаннями економічного характеру у студентів досить часто спостерігається обмеженість сприйняття нових курсів, тому що відбувається розрив в осмисленні студентами того, що вони вже є не школярами, а слухачами вищої школи. Насамперед, це торкається питань розуміння студентами природи економічних явищ та процесів, а також існуючого психологічного сприйняття процесу набуття знань у напрямку студент → викладач, а не у напрямку студент → майбутній управлінець керівної ланки.

При цьому, активно навчаючи студентів економічним категоріям, викладачі досить часто не розуміють, що економіка — це не лише сфера прийняття економічних рішень, але й область найскладніших психологічних реакцій студентів, їх проблем. Проведення практичних занять показує, що найбільший інтерес у студентів викликає прикладна сторона курсу. Проте, враховуючи специфіку сприйняття будь-якої економічної інформації особистістю, студентів можна умовно поділити на два типи: ініціативний та виконавчий. Таким чином виходить, що ініціативний тип студентів відвідує лекції і «сумує» на практичних заняттях, а виконавчий тип — більше працює на практичних заняттях та наздоганяє ініціативних студентів.

Тому враховуючи цю психологічну особливість студентів та їх вітчизняний менталітет, при побудові навчальних робочих програм з дисциплін пропонується збільшувати кількість годин на лекційний матеріал шляхом об'єднання лекційних годин та годин на практичні заняття. Наприклад, з курсу «Економічний аналіз» для необлікових спеціальностей загальна сума годин на вивчення курсу складає 81 годину. При цьому, на лекції припадає 20 годин, практичні — 16 годин, індивідуальні заняття — 10 годин та самостійна робота — 35 годин.

Отже, на лекційний матеріал пропонується виділяти 36 годин. При цьому, лекції необхідно будувати таким чином, щоби теоретичні теми чергувалися з практичними. Таким чином буде забез-

печуватися утримування уваги обох типів студентів і формуватися аналітичне мислення на основі розгляду практичних економічних ситуацій і прикладів їх розв'язання. На нинішніх практичних заняттях викладач більше перевіряє рівень знань студентів, а не вивчає прикладну сторону тих теоретичних питань, що давалися на лекції.

Кількість годин, що залишається на індивідуально-консультативну та самостійну роботу (у нашому прикладі — 45 годин), слід на протязі семестру розподіляти як години на семінарські заняття. При цьому, на цих заняттях вже повинно відбуватися не закріплення пройденого лекційного матеріалу і перевірка знань, а дійсно обговорення тих питань, що отримав студент для самостійної і індивідуальної роботи. У такому розподілі навантаження й будуть вироблятися у студентів практичні навички прийняття управлінських рішень.

Слід зауважити, що за таких умов збільшиться психологічне навантаження викладачів. Але якщо ми говоримо про активізацію навчального процесу та підвищення якості університетської освіти, то цей процес неможливо розглядати однобоко, тобто з точки зору навантаження лише студентів. Активізація навчального процесу насамперед повинна передбачати активізацію професорсько-викладацького складу.

О. В. Капустіна, канд. пед. наук,
ст. викл. кафедри іноземних мов ф-ту МЕІМ

ВИБІР АУТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ НАВЧАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ

Аутентичний матеріал, який включає такі реалії, як оригінальні тексти, аудіо- та відео- матеріали, карти, моделі, графіки та діаграми, взятий з реального життя, а не спеціально підготовлений для навчальних цілей. Існує декілька причин того, чому викладач може, а в деяких випадках, повинен використовувати аутентичні матеріали у навчальному процесі.

По-перше, аутентичний матеріал (аудіо або письмовий) мають ряд особливостей, які відсутні у текстах та діалогах, спеціально розроблених з навчальною метою. Аутентичні матеріали дають приклад певного стилістичного рівня, до якого вони належать (академічного, юридичного, економічного) і дуже часто включають спеціальну термінологію, типові структури речень. Мова аутен-